

2014 m. kovo 12 d., trečiadienis

P7_TA(2014)0231

Teisingumo vertinimas baudžiamosios teisenos ir teisinės valstybės principo srityje

2014 m. kovo 12 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl teisingumo vertinimo baudžiamosios teisenos ir teisinės valstybės principo srityje (2014/2006(INI))

(2017/C 378/15)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 2, 6 ir 7 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 70, 85, 258, 259 ir 260 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvencijos 6 straipsnį,
- atsižvelgdamas į 2013 m. kovo 27 d. Komisijos komunikatą „ES teisingumo rezultatų suvestinė. Veiksmingo teisingumo ir plėtros skatinimo priemonė“ (COM(2013)0160),
- atsižvelgdamas į Danijos, Nyderlandų, Suomijos ir Vokietijos užsienio reikalų ministrų Komisijos Pirmininkui J. M. Barroso adresuotą 2013 m. kovo 6 d. laišką, kuriame raginama įdiegti mechanizmą, kurį taikant būtų skatinama valstybėse narėse laikytis pagrindinių vertybių,
- atsižvelgdamas 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimą 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos,
- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą dėl Europos prokuratūros įsteigimo Office (COM(2013)0534), kuriuo atsižvelgiama į poreikį sukurti ES baudžiamojo teisingumo erdvę,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros veiklą, metines ataskaitas ir tyrimus,
- atsižvelgdamas į Europos komisijos „Demokratija per teisę“ (Venecijos komisijos) veiklą ir ataskaitas, ypač į ataskaitą „Teisės viršenybė“ (CDL-AD(2011)003rev), ataskaitą „Teismų sistemos nepriklausomumas. I dalis: teisėjų nepriklausomumas“ (CDL-AD (2010)004) ir ataskaitą „Europos standartai, susiję su teismų sistemos nepriklausomumu. II dalis: prokuratūra“ (CDL-AD(2010)040),
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos ir Europos Sąjungos susitarimo memorandumą,
- atsižvelgdamas į Europos Komisijos „Demokratija per teisę“ pakeistą statutą,
- atsižvelgdamas į 2013 m. lapkričio 13 d. Komisijos komunikatą „2014 m. metinė augimo apžvalga“ (COM(2013)0800),
- atsižvelgdamas į Europos veiksmingo teisingumo komisijos (CEPEJ) veiklą ir ataskaitas, ypač į jos naujausią vertinimo ataskaitą „Europos teismų sistemos“ (2012 m.),
- atsižvelgdamas į savo rezoliucijas dėl pagrindinių teisių padėties, standartų ir praktikos Europos Sąjungoje, taip pat į visas atitinkamas rezoliucijas teisinės valstybės ir teisingumo srityje, įskaitant susijusias su korupcija ir Europos arešto orderiu ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,

⁽¹⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2012)0500, P7_TA(2013)0315, P7_TA(2011)0388, P7_TA(2013)0444; P7_TA(2014)0173 ir P7_TA(2014)0174.

2014 m. kovo 12 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą ir Teisės reikalų komiteto nuomone (A7-0122/2014),
- A. kadangi baudžiamojo teisingumo srityje vertinimas padeda padidinti tarpusavio pasitikėjimą ir kadangi tarpusavio pasitikėjimas yra būtinas norint veiksmingai taikyti tarpusavio pripažinimo priemones; kadangi pagal Stokholmo programą vertinimas įvardytas kaip viena iš pagrindinių integracijos į laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę priemonių;
- B. kadangi Sutartyse numatytas pagrindas, būtinas politikai laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje įvertinti ir pagrindinėms Sąjungos vertybėms, įskaitant teisės viršenybę, puoselėti; kadangi teismų sistemų kokybei, nepriklausomumui ir veiksmingumui pirmenybė teikiama ir Europos semestro procese, naujame ES metiniame ekonominės politikos koordinavimo cikle;
- C. kadangi teisingumo rezultatų suvestinės aspektai dabar tvarkomi pagal Europos ekonominės politikos koordinavimo semestrą, todėl pernelyg daug dėmesio skiriama ekonominei teisingumo vertei; nes teisingumas pats savaime yra vertybė ir turėtų būti prieinamas visiems, nepriklausomai nuo ekonominių interesų;
- D. kadangi nacionalinės institucijos turi bendradarbiauti, o ES baudžiamosios teisės aktai turi būti suvokiami bendrai;
- E. kadangi 2013 m. teisingumo rezultatų suvestinėje dėmesys skiriamas tik civilinei, komercinei ir administracinei teisei; tačiau ji turėtų apimti ir baudžiamąjį teisingumą, nes baudžiamojo teisingumo nuoseklumas turi svarbių padarinių pagrindinėms teisėms ir, be to, yra tvirtai susijęs su teisinės valstybės principų laikymusi;
- F. kadangi Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros metinės ataskaitos (2012 m.) skyriuje „Teisė kreiptis į veiksmingą ir nepriklausomą teismą“ išreiškiamas susirūpinimas dėl teisės viršenybės padėties, ypač teismų nepriklausomumo, kai kuriose valstybėse narėse ir sykiu dėl pagrindinės teisės kreiptis į teismą, kuriai itin neigiamą poveikį padarė finansų krizė;
- G. kadangi pernelyg ilgai trunkantys teismų procesai tebėra pagrindinė priežastis, kodėl Europos Žmogaus Teisių Teismas priima ES valstybėms narėms nepalankius sprendimus;
- H. kadangi nuo 2002 m., kai buvo įsteigta CEPEJ, ji sukaupė tiesioginę įvairių nacionalinių teismų sistemų analizavimo patirtį ir sukūrė tikrą pridėtinę vertę teikiančią ir beprecedentę žinių bazę, kuri padeda valstybėms narėms tobulinti savo teismų sistemos vertinimą ir veikimą; kadangi jos vertinimo sistema (šiuo metu vyksta penktasis etapas) apima visas teisingumo sritis ir įvairių kategorijų analizuojamus duomenis, pvz., demografinius ir ekonominius duomenis, teisingą bylos nagrinėjimą, teisę kreiptis į teismą, teisėjų, prokurorų ir advokatų karjerą ir kt.;
- I. kadangi Venecijos komisija savo naujausioje ataskaitoje dėl teisės viršenybės išvardijo šešis požymius, dėl kurių rastas bendras susitarimas ir kurie yra pagrindiniai teisės viršenybės ramsčiai: teisėtumas, įskaitant skaidrų, atskaitingą ir demokratinį teisės aktų priėmimo procesą; teisinis tikrumas; savivalės draudimas; teisė kreiptis į nepriklausomą ir nešališką teismą, įskaitant administracinių aktų teisminę kontrolę; pagarba žmogaus teisėms; nediskriminavimas ir lygybė prieš įstatymus;
- J. kadangi ES institucijų veikla turėtų būti grindžiama artimu bendradarbiavimu ir tarpusavio sąveika ir ją vykdant turėtų būti remiamasi įvairių tarptautinių organų, įskaitant specializuotus Europos Tarybos organus, geriausia patirtimi ir specialiomis žiniomis, kad būtų išvengta veiklos dubliavimo ir užtikrintas veiksmingas išteklių naudojimas;
- K. kadangi Europos Taryba ir Europos Sąjunga dar kartą patvirtino išpareigojimą stiprinti bendradarbiavimą bendros svarbos srityse, ypač skatinant ir ginant pliuralistinę demokratiją, pagarbą žmogaus teisėms bei pagrindinėms laisvėms ir teisinės valstybės principus, visiškai pasinaudojant specializuotaisiais organais, pavyzdžiui, Venecijos komisija, ir kovojant su naujais iššūkiais parengti tinkamas bendradarbiavimo formas;
- L. kadangi Parlamentas ne kartą ragino stiprinti esamus mechanizmus siekiant užtikrinti, kad ES sutarties 2 straipsnyje išdėstytos Sąjungos vertybės būtų gerbiamos, ginamos ir skatinamos ir būtų greitai bei veiksmingai sprendžiamos Sąjungos ir valstybių narių krizių problemos; kadangi Parlamente, Taryboje ir Komisijoje rengiamos diskusijos dėl „naujo mechanizmo“ sukūrimo;

2014 m. kovo 12 d., trečiadienis

- M. kadangi teismų, teisėjų ir prokurorų nepriklausomumas valstybėse narėse turi būti saugomas nuo bet kokio politinio kišimosi;
- N. kadangi bet koku su šia sritimi susijusiu sprendimu turi būti sudarytos sąlygos kuo greičiau užtikrinti, kad ES sutarties 2 straipsnis būtų taikomas tinkamai, kad kiekvienas priimtas sprendimas būtų grindžiamas objektyviais kriterijais ir objektyviu vertinimu ir kad taip būtų paneigta kritika dėl skirtingo požiūrio ir politinio šališkumo;
- O. kadangi Sąjungos priemonių baudžiamojo teisingumo srityje taikymas, įskaitant pagarbą pagrindinėms teisėms, ir baudžiamojo teisingumo erdvės kūrimas priklauso nuo veiksmingai veikiančių nacionalinių baudžiamojo teisingumo sistemų;
- P. kadangi teisingumą reikia vykdyti darniai ir visapusiškai, nes nusikaltėliai, kirsdami sienas, neturi naudotis valstybių narių baudžiamosios teisenos sistemų skirtumais;

Teisingumo rezultatų suvestinės baudžiamosios teisės srityje rengimas

1. palankiai vertina Komisijos parengtą ES teisingumo rezultatų suvestinę; tačiau apgailestauja, kad joje susitelkiama tik į civilinę, komercinę ir administracinę teiseną;
2. pabrėžia, kad parengus teisingumo rezultatų suvestinę baudžiamųjų bylų srityje bus labai prisidėta kuriant bendrą teisėjų ir prokurorų požiūrį į ES teisės aktus baudžiamosios teisės srityje, taigi stiprinamas tarpusavio pasitikėjimas;
3. todėl ragina Komisiją palaipsniui išplėsti teisingumo rezultatų suvestinės vertinimo sritį, kad ji būtų atskira ir visaapimanti teisingumo rezultatų suvestinė, kurioje naudojantis objektyviais rodikliais būtų įvertintos visos teisingumo sritys, įskaitant baudžiamąją teiseną ir visus su teisingumu susijusius horizontaliuosius klausimus, pvz., teisėjų nepriklausomumą, veiksmingumą ir sąžiningumą, jų karjerą ir šalių proceso teisių užtikrinimą; ragina Komisiją įtraukti visus susijusius subjektus ir remtis įgyta teigiama ir neigiama patirtimi, taip pat Europos Tarybos organų ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros jau atliktu šios srities darbu, susijusiu su teisinės valstybės principų laikymosi ir teisingumo sistemų vertinimu;

Nacionalinių parlamentų ir Europos Parlamento vaidmuo

4. ragina Komisiją ir Tarybą užtikrinti, kad, kaip nustatyta Sutartyse, Europos Parlamentas ir nacionaliniai parlamentai dalyvautų šiame procese ir kad jiems būtų reguliariai pristatomi vertinimų rezultatai;

Valstybių narių dalyvavimas

5. apgailestauja, kad trūksta duomenų apie nacionalines teisingumo sistemas, todėl ragina valstybes narės visapusiškai bendradarbiauti su Europos Sąjungos ir Europos Tarybos institucijomis ir reguliariai rinkti bei teikti nešališkus, patikimus, objektyvius ir palyginamus duomenis apie savo teisingumo sistemas;

Teisės viršenybė ir pagrindinės teisės

6. ragina Komisiją atsižvelgti į Parlamento ne kartą išdėstytą prašymą ir pasiūlyti:
  - veiksmingą mechanizmą, kuriuo būtų reguliariai vertinama, kaip valstybės narės laikosi ES pagrindinių vertybių, išdėstytų ES sutarties 2 straipsnyje, ir būtų sudaromas pagrindas taikyti ankstyvąjį perspėjimą, ir
  - mechanizmą kriziniais atvejais, kuriuo būtų numatytos atitinkamos intervencijos priemonės, veiksmingesnės pažeidimų nagrinėjimo procedūros ir galimybės skirti sankcijas, nustatius sistemingus demokratijos ir teisinės valstybės principų pažeidimus ir jeigu valstybėje narėje neveiktų tinkama stabdžių ir atsvarų sistema;
7. primena, kad bet kuris toks mechanizmas vienodomis sąlygomis ir skaidriai turėtų būti taikomas visoms valstybėms narėms ir juo turėtų būti siekiama papildyti kitų tarptautinių institucijų, pvz., Europos Tarybos ir ypač jos Venecijos komisijos, darbą; ragina tam tikrą vaidmenį atliekant vertinimą skirti Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrai;

2014 m. kovo 12 d., trečiadienis

8. ragina aktyviau plėtoti Europos Parlamento ir Venecijos komisijos bendradarbiavimą, ragina Parlamentą ir Europos Tarybą parengti tinkamą mechanizmą, kurį taikant būtų teikiami prašymai pateikti nuomonę Venecijos komisijai itin svarbiais klausimais ir užtikrinti EP dalyvavimą Venecijos komisijos darbe;
9. mano, jog būtina toliau stiprinti Parlamento ir Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos kompetentingų komitetų bendradarbiavimą pagal 199 straipsnį, visų pirma, rengiant reguliarius ir *ad hoc* posėdžius, taip pat paskiriant šių organų ryšių centrus; nuolat kviečia Europos Tarybos atstovus – atitinkamus Parlamentinės Asamblėjos komitetus, Venecijos komisiją, CEPEJ, Žmogaus teisių komisarą – dalyvauti atitinkamuose ES komitetų posėdžiuose;
10. ragina atnaujinti 2007 m. susitarimą stiprinti bendradarbiavimą tarp Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos ir Europos Parlamento siekiant kuo geriau atsižvelgti į įvykių raidą įsigaliojus Lisabonos sutarčiai; ragina Pirmininkų sueigą remiantis Darbo tvarkos taisyklių 199 straipsniu pakviesti Europos Tarybos Parlamentinę Asamblėją atviroms diskusijoms siekiant į šią bendrą sistemą įtraukti atitinkamų institucijų bendradarbiavimo praktines priemones;
11. pabrėžia, kad taip pat reikėtų reguliariai vertinti Europos Tarybos ir Europos Sąjungos susitarimo memorandumą;
12. ragina Tarybą ir valstybes nares vykdyti visas su Chartijoje ir atitinkamuose Sutarčių straipsniuose, ypač ES sutarties 2, 6 ir 7 straipsniuose, įtvirtintomis pagrindinėmis teisėmis susijusias savo pareigas; mano, kad tai yra būtina sąlyga, jei ES nori veiksmingai spręsti problemas, kai valstybės narės pažeidžia demokratijos ir teisės viršenybės principus ir pagrindines teises;
13. pabrėžia, kad Komisija yra įgaliota valstybei narei, nevykdančiai Sutartyse numatytos pareigos, iškelti bylą Europos Sąjungos Teisingumo Teisme;

o

o o

14. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.
-